

Tilburg University

Noot bij: Beroepscommissie RSJ (2008-11-28)

Kooijmans, T.

Publication date:
2009

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Kooijmans, T., (2009). *Noot bij: Beroepscommissie RSJ (2008-11-28)*, No. 16, 3 p., Nov 28, 2008. (Sancties; Vol. 4, No. p. 246-248).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

16 Voorwaardelijke disciplinaire straf. Overtreding voorwaarde bij voorwaardelijke disciplinaire straf; Pbw, art. 53 lid 2 (Beroepscommissie 28 november 2008, nr. 08/1818/ GA; Vegter, Diepenhorst, Lamens en Maes, secr.)

Post alia.

De – voor zover in beroep aan de orde – inhoud van het beklag en de uitspraak van de beklagcommissie

Het beklag betreft de tenuitvoerlegging van een eerder voorwaardelijk opgelegde disciplinaire straf van zeven dagen opsluiting in een strafcel.

De beklagcommissie heeft het beklag – voor zover aan de orde – gegrond verklaard op de gronden als in de aangehechte uitspraak weergegeven en daarnaast aan klager terzake van die gegrondverklaring een tegemoetkoming toegekend van € 70,-.

De standpunten van de directeur en klager

De directeur heeft in beroep zijn tegenover de beklagcommissie ingenomen standpunt als volgt toegelicht. Bij de strafoplegging is in de schriftelijke mededeling vermeld dat de straf zal worden tenuitvoergelegd bij een rapport voor eenzelfde feit. Die vermelding is niet beperkend bedoeld. De directeur was er niet van op de hoogte dat het begrip “hetzelfde feit” in het recht een specifieke betekenis heeft. Die vermelding moet worden gelezen als een soort boodschap naar de gedetineerde toe. Hij moet in dit geval in ieder geval oppassen met agressie. In De Berg wordt deze formulering wel vaker gebruikt. Op zich zou het geen kwaad kunnen om een algemene voorwaarde op te nemen in gelijke bewoordingen als in artikel 50 van de Pbw. In De Berg wordt de formulering “eenzelfde feit” gebruikt om de betreffende gedetineerde nog duidelijker te waarschuwen. In dit geval heeft klager tijdens het horen door de directeur aangegeven geen reke-

ning te hebben gehouden met belangen van medegedetineerden. Hij is, nadat zijn telefoonmoment verstreken was, doorgegaan met bellen, hetgeen op enig moment leidde tot een escalatie. Dat is in de ogen van de directeur een agressiegerelateerd feit.

De beoordeling

De beroepscommissie stelt voorop dat bij een voorwaardelijk opgelegde disciplinaire straf steeds van rechtswege de in artikel 53, tweede lid, van de Pbw genoemde algemene voorwaarde geldt, dus ook als deze niet expliciet staat vermeld in de met betrekking tot die disciplinaire straf uitgereikte schriftelijke mededeling. Die algemene voorwaarde luidt: “*Dat de gedetineerde zich onthoudt van het plegen van feiten die onverenigbaar zijn met de orde of veiligheid in de inrichting dan wel met de ongestoorde tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming.*” In dit geval heeft de directeur bij de oplegging van de tenuitvoergelegde disciplinaire straf in de schriftelijke mededeling van de beslissing vermeld dat de disciplinaire straf ten uitvoer zal worden gelegd indien klager binnen de proeftijd wederom zou worden gerapporteerd inzake eenzelfde feit. De beroepscommissie verstaat dat de directeur daarmee niet zozeer de algemene bijzondere voorwaarde heeft willen beperken maar veeleer aan klager een extra attentiesignaal heeft willen geven. Nu voldoende aannemelijk is dat de bestreden beslissing tot tenuitvoerlegging is gegrond op het plegen van een feit dat onverenigbaar is met de orde of veiligheid in de inrichting, te weten feitelijke betrokkenheid van klager bij een conflict met een medegedetineerde naar aanleiding van het gebruik van klager van de telefoon tijdens de recreatie, is de beslissing van de directeur – bij afweging van alle in aanmerking komende belangen – niet onredelijk of onbillijk. De uitspraak van de beklagcommissie kan daarom – voor zover in beroep aan de orde – niet in stand blijven en het beklag dient alsnog ongegrond te worden verklaard. Nu er

sprake is van een ongegrondverklaring, zijn er geen termen voor de toekenning van een tegemoetkoming als door de beklagcommissie bepaald.

De uitspraak

De beroepscommissie verklaart het beroep gegrond, vernietigt –voor zover in beroep aan de orde– de uitspraak van de beklagcommissie en verklaart het beklag in zoverre alsnog ongegrond. Zij verklaart het beroep tegen de aan klager toegekende tegemoetkoming ten bedrage van € 70,– gegrond en vernietigt die beslissing van de beklagcommissie.

NOOT

Aan de klager is bij beslissing van 29 februari 2008 een voorwaardelijke disciplinaire straf (van plaatsing in afzondering) opgelegd wegens het zich bedreigend uitlaten jegens het personeel. In die beslissing is als voorwaarde geformuleerd waaronder de straf niet zou worden tenuitvoergelegd: *“Anders nl: met een proeftijd van 3 maanden, mocht u binnen deze termijn wederom worden gerapporteerd inzake eenzelfde feit zal u de opgelegde disciplinaire straf alsnog tenuitvoer worden gelegd.”* Tijdens de proeftijd vond een volgend incident plaats waarbij de klager betrokken was. Hij zou, nadat zijn telefoonmoment was verstreken, doorgedaan zijn met bellen en dat zou zijn uitgelopen in een verbaal conflict en een handgemeen met een andere gedetineerde. Heeft de klager nu de genoemde voorwaarde overtreden?

Voor de beantwoording van deze vraag zou kunnen worden aangeknoopt bij de formulering van die voorwaarde –‘eenzelfde feit’– en het incident dat aanleiding gaf tot het stellen van die voorwaarde (het zich bedreigend uitlaten jegens het personeel). In deze benadering komt het aan op de vraag of het nieuwe incident eenzelfde feit oplevert als het zich bedreigend uitlaten jegens het personeel. Die vraag kan op haar beurt aanleiding geven tot discussie. Is het zich agressief opstellen

jegens een medegedetineerde ‘eenzelfde’ feit als het zich bedreigend uitlaten jegens het personeel? Zou, bij bevestigende beantwoording van die vraag, door de steller van de voorwaarde wellicht bedoeld zijn om het begaan door de klager van ‘soortgelijke feiten’ –een term die ook voorkomt in artikel 36e Sr, om eens een zijweg te noemen– aanleiding te doen zijn voor het alsnog ten uitvoer leggen van de disciplinaire straf? Kortom, deze benadering roept allerlei vragen op en biedt aldus weinig houvast en is daarmee vanuit de optiek van de rechtszekerheid van de gedetineerde niet te prefereren.

Ook zou echter kunnen worden aangeknoopt bij artikel 53, tweede lid, Pbw. Voor die benadering wordt door de beroepscommissie gekozen. Het artikellid houdt in, voor zover hier van belang: *“De directeur stelt in elk geval als voorwaarde dat de gedetineerde zich onthoudt van het plegen van feiten die onverenigbaar zijn met de orde of de veiligheid in de inrichting dan wel met de ongestoorde tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming. De directeur kan andere voorwaarden aan het gedrag van de gedetineerde stellen.”* Het artikellid onderscheidt derhalve in enerzijds een algemene voorwaarde en anderzijds bijzondere voorwaarden. Aldus hanteert de Pbw op dit punt een systeem dat vergelijkbaar is met het systeem van de voorwaardelijke veroordeling zoals neergelegd in artikel 14c, eerste en tweede lid, Sr. Ingevolge artikel 14c, eerste lid, Sr ‘geschiedt’ toepassing van de voorwaardelijke veroordeling ‘onder de algemene voorwaarde dat de veroordeelde zich voor het einde van de proeftijd niet schuldig maakt aan een strafbaar feit’. Op basis van artikel 14c, tweede lid, Sr kunnen bij toepassing van de voorwaardelijke veroordeling ‘voorts’ de in dat artikellid genoemde bijzondere voorwaarden worden gesteld. De formulering van artikel 14c, eerste lid, Sr maakt duidelijk dat de algemene voorwaarde bij een voorwaardelijke veroordeling steeds van rechtswege wordt gesteld. De beroepscommissie overweegt dat ook onder het regiem van artikel 53, tweede lid, Pbw

de daar genoemde voorwaarde 'van rechtswege' geldt. Het is de vraag of de formulering van het artikellid tot die uitleg noopt. De wetsgeschiedenis biedt hier geen uitkomst. In de memorie van toelichting (*Kamerstukken* 1994/95, 24 263, nr. 3, p. 69) is over de voorwaardelijke disciplinaire straf niet méér opgemerkt dan dat de mogelijkheid van een voorwaardelijke straf in artikel 53 Pbw is overgenomen uit de Beginselenwet gevangeniswezen (bedoeld zal zijn artikel 101 GevM (oud)) terwijl bij mijn weten (artikel 44 en 45 van) de Beginselenwet een dergelijke modaliteit niet kende; vgl. C. Kelk, *Recht voor gedetineerden* (diss. Utrecht), Alphen aan den Rijn: Samsom 1978, p. 260-261). Hoe dit ook zij, anders dan in artikel 14c, eerste lid, Sr –waar een expliciete beslissing van de rechter tot toepassing van de algemene voorwaarde niet wordt geëist (en de algemene voorwaarde dus ook niet uitdrukkelijk in de uitspraak behoeft te worden vermeld: HR 8 juni 1993, *NJ* 1993, 746) en derhalve inderdaad sprake is van toepasselijkheid van deze voorwaarde van rechtswege –wordt in artikel 53, tweede lid, Pbw een opdracht aan de directeur geformuleerd tot het stellen van de daar genoemde voorwaarde. Nu dat 'in elk geval' moet gebeuren, lijkt ook hier sprake van toepasselijkheid van rechtswege, hetgeen met zich meebrengt dat, ook al heeft de directeur deze voorwaarde niet expliciet gesteld, de voorwaarde toch van toepassing is. Zo heeft de beroepscommissie de beslissing van de directeur kennelijk ook opgevat. De door de directeur gestelde voorwaarde moet bij deze stand van zaken worden beschouwd als een 'andere voorwaarde' in de zin van artikel 53, tweede lid, Pbw. Hoewel een term als 'voorts' –zoals opgenomen in artikel 14c, tweede lid, Sr– ontbreekt, moet worden aangenomen dat de andere voorwaarden kunnen worden gesteld bovenop (en niet in plaats van) de algemene voorwaarde. De formulering 'in elk geval' bij de algemene voorwaarde duidt daarop.

T. Kooijmans

17 Passant (PIJ). Passantentermijn van meer dan drie maanden in klagers geval onredelijk en onbillijk, nu hij licht verstandelijk gehandicapt is en na onttrekking aan zijn behandeling van de zijde van de Staat klaarblijkelijk geen stappen zijn ondernomen om hem ten spoedigste te doen ophalen op het aan de Staat bekende adres alwaar klager verbleef, teneinde zijn PIJ-maatregel te effectueren; Bjj, art. 11 (Beroepscommissie 1 december 2008, nr. 08/1473/JW; Flinterman, Van Dekken, Van Rossem-Broos en Lispet, secr.)

Post alia.

De bestreden beslissing

De selectiefunctionaris heeft het bezwaarschrift van klager gericht tegen de beslissing om de termijn waarbinnen klager in een behandelinrichting had moeten zijn geplaatst (passantentermijn) met ingang van 22 april 2008 te verlengen, ongegrond verklaard.

De feiten

Klager is sedert 21 januari 2008 gedetineerd.

Bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak van 21 augustus 2001 is aan klager de maatregel van plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ-maatregel) opgelegd. De PIJ-maatregel werd weer geëffectueerd met ingang van 22 januari 2008. Sindsdien heeft klager in afwachting van zijn plaatsing in een behandelinrichting als passant verbleven in de opvanginrichting Teylingereind te Sassenheim. Op 27 juni 2008 is hij geplaatst op een behandelafdeling van J.P.C. De Sprengen te Zutphen.

De standpunten

Namens klager is het beroep tegen de beslissing van de selectiefunctionaris als volgt toegelicht. Klager verbleef sinds 21 januari 2008 als PIJ-passant op een opvangafdeling van de inrichting. Na het